

dadega wōib kaalu peale panna. Sel maal on puhas ja terve õhl, ja ta talwe wāga wali ja pikk, suwi aga lühile on, siis teeb ometigi hea wilja maa, wilud suwised ööd, karaastaw faste ja järel tulewad soojad pääwad, et nii heaste suwi-kui ta talbewili õigel aegal küpsets saab, ja kui Jumala isearaline nuhtlus mitte ei feela, siis wōib Liivimaa igal aastal mitu tuhat fäslitest rukkide kui ta odre, wōeratele maadele jaata. Wōib ta aastas ühe suure hulgaga linu, kanepit, lina seemet, mett, wahha, humalaid ja teisi asju, wōerastele ära anda. Selle förwas on siin wāga hea looma-kaqwatus, palju hobuseid, sarvloomi ja kitsi. Lammalaid on siin aga, teiste maade förwa arwates, pea wāhe, ja nende will on ta fare ja fölswatu (wist kauplemisets ?), talurahwale ja teise alama rahwale aga riidets wāga mõnus."

Kelch lueb nüüd mitmed Liivimaa jõed ja järved illes, ja kiidab suurt kalariffust, tunnistab ta, et mõnes jões pärleid leitalje. Edaspidi saab taebatud, et majad enamist töök puust ehitatud on, mis kaua ei seisva ja mis läbi palju metsa raisatud saab. Ka on juba selles Chronikas kaebtust leida, et metsadest üle oru pöldu tehtud. Juba olla ehitamise puudest ja tulspuudest puudu, ja metsa-linnud, nimelt pödrad ja hirved olla kasiinaks jäänud; ikka olla aga veel nii palju metsalindu,

et ühe riiksethasre eest enamist igal poolel kuus-teistkümmend jänest, mõnel aeglal ta niisama palju metsiseid, veel rohkem tedresi ja püisi saada wōib. Siis lueme:

„Kui nüüd ta Liivimaa, Jumala poolest ise-äralise wiljariffusega ünnistatud on, siiski on maamees lõige selle rikkuse juures waene ja selle külluse juures õnnetu, sest et tema seda raskest rahaks teha wōib, mis ille jää, vaid kui temal raha tarvis on, siis peab tema oma wilja ühe foera-palulese eest (kuid aiteldalisse) ära andma, mis temal aga wōerast kaubast tarvis läheb, seda peab tema lahelordse hinnaga maksma. Ja tuleb sellest, et siin maal nii wāhe linnasi ja need üksteisest nii laugel ära on, et mitmel teisel maal 12. tunni 15. penipoorma peal rohkem linnasi näha wōib, kui lõigel sunrel Liivimaal. Sest kui ta endisel aegl isearanis Gesti- ja Lätimaal palju ilusaid linnasi ja alevikkuji olnud, kellel omad forralsised Magistratid ja kodanikud wabadused ja kolm tunni neli sada kodaniku olnud, siis on need ometigi pitkaliise sõea aegl, ja Liivimaa häwitamise aegl nii wāga ära rikutud, et nüüd muud näha ei ole, kui paljad waremed. Et aga seesugused paigad pärast rahusaamist mitte jälle illes ehitatud ei ole, see on sellest tulnud, et need kes neid mõisast kus linnad ja alevikud juures olevad,